

Obiekt ten wzbudzał duże zainteresowanie u literatów, artystów i uczonych, a zainteresowanie ze strony turystów jest ogromne. Mimo zakazu zwiedzania na skutek grożącego niebezpieczeństwa jest obiekt ten nadal tłumnie odwiedzany. Podczas prac wykopaliskowych latem 1965 roku mieliśmy możliwość przekonać się o tym naocznie. Ludność miejscowa jest do ruin przywiązana i liczy na choćby częściową odbudowę i zabezpieczenie reszty, co dla rozwinięcia turystyki będzie miało niepoślednie znaczenie.

L I T E R A T U R A

O. EUZEBI, K. B. — *Enchiridion Chronologicum*, Rzym 1737.

E. KUROPATNICKI — *Geografia albo krótkie opisanie Królestw Galicji i Lodomerii*, Przemyśl 1786.

I. CHODYNICKI — *Wiadomość historyczna o fundacjach klasztorów zakonu karmelitów w Polsce i Litwie*. Lwów 1846, s. 98

F. M. NOWODWORSKI — *Encyklopedia Kościelna*, T. X, s. 50, Warszawa 1877.

M. ORŁOWICZ, *Ilustrowany przewodnik po Galicji*. Lwów 1919, s. 270

A. BOCHNAK — *Warowny Klasztor karmelitów bosych w Starym Zagórze*, *Rocznik Towarzystwa Przyjaciół Nauk*. Przemyśl 1925

Z. HORNUNG — *Stanisław Stroiński 1719—1802*. Zarys monograficzny ze szczególnym uwzględnieniem działalności artysty na polu malarstwa ściennego. Z 40 ryc. w tekście i 12 tabl. Lwów 1935

E. SŁUSZKIEWICZ — *Przewodnik po Sanoku i ziemi sanockiej*. Sanok 1938

T. ŻUROWSKI — *Trepca, grodzisko pod Sanokiem*. „*Światowit*”, t. XXI: 1955 s. 324—330, Towarzystwo Naukowe Warszawskie 1955 r.

T. ŻUROWSKI — *Nowe odkrycia archeologiczne, Zagórz, pow. Sanok*, „*Z Otchłani Wieków*”, t. XXIII, s. 162, Polskie Tow. Archeologiczne Wrocław — Poznań 1957

A. FASTNACHT — *Zarys dziejów Sanoka*, *Księga pamiątkowa Gimnazjum Męskiego w Sanoku*. PWN Kraków 1958

S. STEFAŃSKI — *Przewodnik po Sanoku i okolicach*. Sanok 1959

S. PAGACZEWSKI i A. HAUPT — *W dolinie Sanu*, Warszawa 1959

T. ŻUROWSKI — *Badania archeologiczne w Uluclu, pow. Brzozów, woj. Rzeszów w roku 1964*. „*Sprawozdanie Rzeszowskiego Ośrodka Archeologicznego za rok 1964*”, Muzeum Okręgowe w Rzeszowie, s. 46-48. Rzeszów 1964.

T. ŻUROWSKI — *Zagórz, warownia pod Bieszczadami*. Rękopis znajdujący się u Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Rzeszowie zawierający 53 strony maszynopisu posiada więcej szczegółów.

Antoni Talar

Badania powierzchniowe na terenie pow. nizańskiego

We wrześniu br. przeprowadzono z ramienia Konserwatora Zabytków Archeologicznych Woj. Rzeszowskiego badania powierzchniowe w okolicy Niska i w południowo-zachodniej części powiatu nizańskiego. Oprócz autora sprawozdania brali w nich udział J. Micek i R. Fedyk. Odkryto szereg nowych stanowisk oraz zweryfikowano kilka już znanych z badań prowadzonych w ubiegłych latach¹.

Stosunkowo najliczniejsze i najbogatsze stanowiska odkryto na terenie wsi Cisów Las i Gwoździec. Występują one głównie na wydmach, w większości zniszczonych przez deflację.

ODKRYTE STANOWISKA

1. Bojanów, stan. nr 4 (położone jest na wysokiej terasie Łęgu około 200 m na zachód od piekarni i parku) — fragmenty ceramiki o nieokreślonej chronologii.

2. Cisów Las, stan. nr 7 (znajduje się na południowym skraju wydmy porośniętej lasem sosnowym około 600 m na północ od wsi) — fragmenty ceramiki i neolityczny materiał krzemienisty (ryc. 1 o, p).

3. Cisów Las, stan. nr 8 (położone jest na nieznanym wzniesieniu piaszczystym, tuż koło lasu, około 2 km na wschód od wioski) — fragmenty ceramiki o nieokreślonej chronologii.

4. Cisów Las, stan. nr 9 (znajduje się kilkadziesiąt metrów na południe od stanowiska nr 8) — materiał krzemienisty i fragmenty ceramiki o nieokreślonej chronologii.

5. Gwoździec, stan. nr 6 (położone jest na północnym skraju częściowo zalesionych wydm, zwanych „Na skowroniu”, ciągnących się z południa na północ. Dookoła stanowisko otaczają torfiaste pola) — mezolityczny materiał krzemienisty (ryc. 2 c — f) i fragmenty ceramiki o nieokreślonej chronologii.

6. Gwoździec, stan. nr 7 (położone we wschodniej części wsi na południowym skraju wydmy zwanych „Na skowroniu”) — mezolityczny i neolityczny materiał krzemienisty.

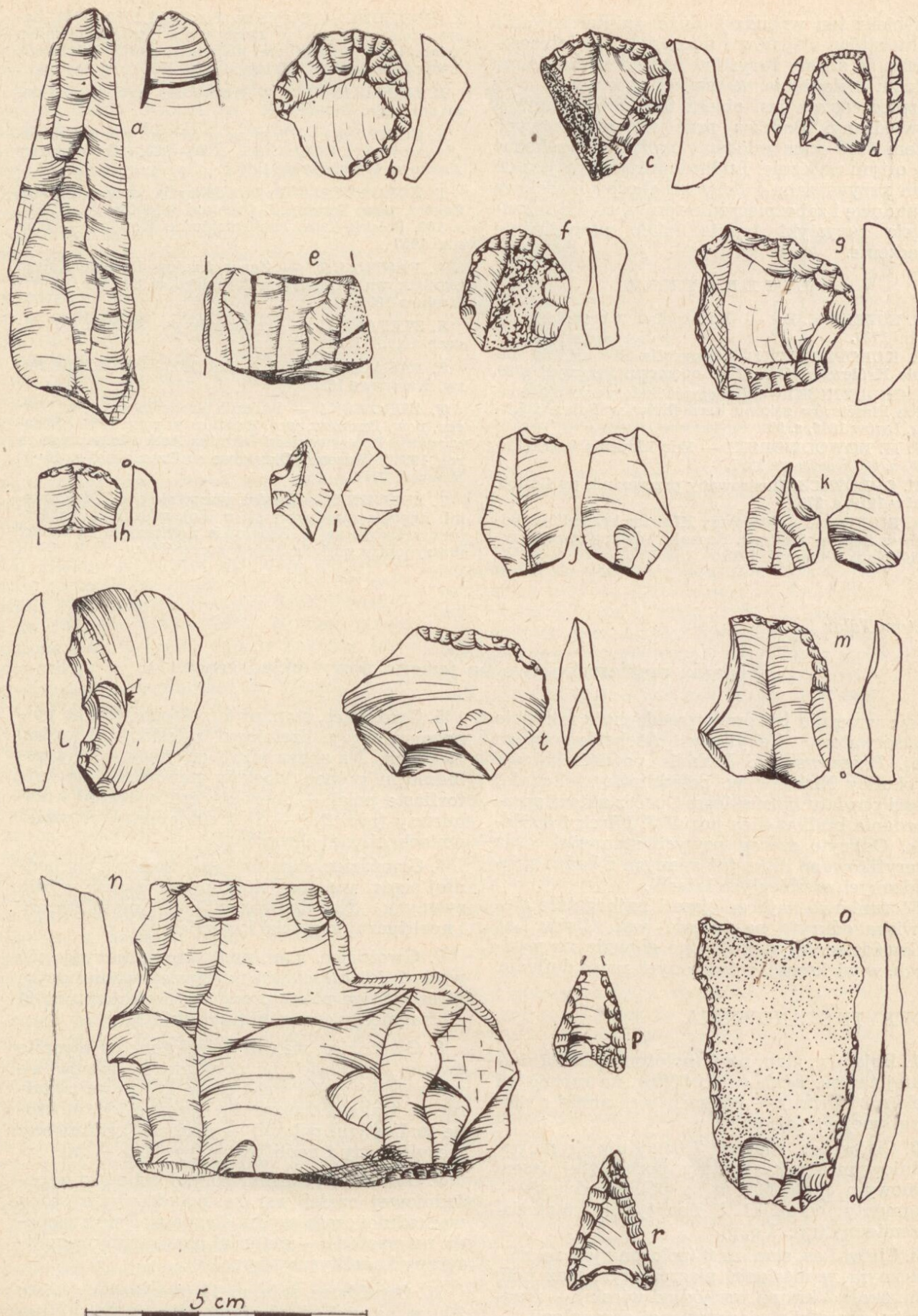
7. Gwoździec, stan. nr 8 (znajduje się we wschodniej części wsi na wyżej wzniesionym piaszczystym polu uprawnym obok domu nr 9) — fragmenty ceramiki (rzymskiej?).

8. Gwoździec, stan. nr 9 (położone na wydmy zwanej „Podlesie” na południe od domów we wschodniej części wsi i około 200 m na południe od transformatora. Stanowisko jest otoczone torfiastymi polami) — materiał krzemienisty mezolityczny i neolityczny (ryc. 1 h — m).

9. Gwoździec, stan. nr 10 (położone jest w południowej części wsi na południowym stoku wschodniej części wydmy ciągnących się z zachodu na wschód) — materiał krzemienisty mezolityczny i neolityczny (ryc. 1 g).

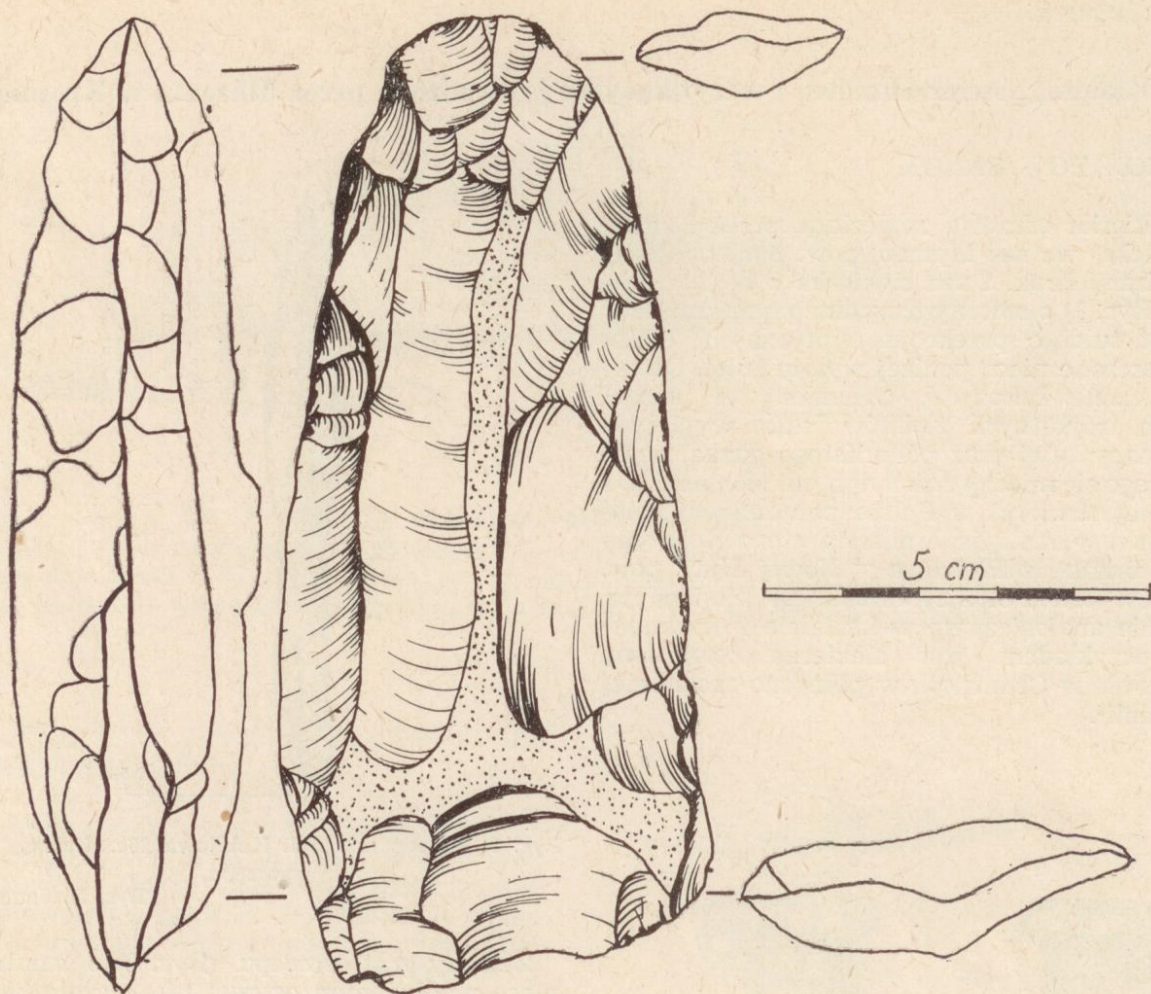
10. Gwoździec, stan. nr 11 (znajduje się około 300 m na zachód od stanowiska nr 10) — neolityczny materiał krzemienisty.

11. Gwoździec, stan. nr 12 (znajduje się około 200 m na północ od stanowiska nr 11) — neolityczny materiał krzemienisty.

Ryc. 1. Stany, pow. Nisko, stan. 3 (a, n); Stany, pow. Nisko, stan. 5 (b); Gwoździec, pow. Nisko, stan. 6 (c-f); Gwoździec, pow. Nisko, stan. 10 (g); Gwoździec, pow. Nisko, stan. 9 (h-m); Cisów Las, pow. Nisko, stan. 7 (o-p); Cisów Las, pow. Nisko, stan. 5 (r).

Rys. D. Janowska

Ryc. 2. Nisko — Warchoły, stan. 4

12. Nisko — Warchoły, stan. nr 4 (położone jest około 100 m na wschód od stanowiska nr 3 na piaszczystym polu uprawnym przy ul. Gruntowej) — neolityczny materiał krzemienisty, w tym siekierka wtórnie obrobiona (ryc. 2).

13. Nisko — Warchoły, stan. nr 5 (położone jest na małej mocno zniszczonej wydymie porośniętej lasem sosnowym, znajdującej się na zachód od ul. Rzeszowskiej, naprzeciw domu nr 77 i ul. Gruntowej) — fragmenty ceramiki o nieokreślonej chronologii.

14. Przyszów, stan. nr 1 (znajduje się na północny-wschód od szosy Bojanów — Nisko na polu zwanym „Kozły”) — fragmenty ceramiki lużyckiej.

15. Stany, stan. nr 3 (położone na wydymie uprawnej po prawej stronie drogi Stany — Krawce) — fragmenty ceramiki o nieokreślonej chronologii oraz krzemienisty materiał epipaleolityczny (ryc. 1 a, n).

16. Stany, stan. nr 4 (położone na wydymie zwanej „Pod ługami” przy drodze Stany — Krawce, tuż koło lasu, naprzeciw domu nr 225) — materiał krzemienisty mezolityczny i neolityczny.

17. Stany, stan. nr 5 (położone w północno-zachodniej części wsi na częściowo zniszczonej wydymie zwanej „Łazarzową Górą”) — mezolityczny materiał krzemienisty (ryc. 1 b) i fragmenty ceramiki o nieokreślonej chronologii.

18. Głogów, stan. nr 1, pow. Rzeszów (znajduje się we wschodniej części Głogowa pomiędzy Borsukiem a Leśną Wolą, na skraju pasa wydm porośniętych lasem sosnowym) — materiał krzemienisty.

Wspomniane wyżej dosyć różnorodne stanowiska przede wszystkim mezolityczne i neolityczne, duże ich zagęszczenie oraz lokalizacja w okolicach torfiastych południowo-zachodniej części powiatu nizańskiego wskazują na osadniczą atrakcyjność tych terenów. Kontynuowanie więc badań na tym terenie jest sprawą ważną tym bardziej, że stanowiska te ulegają obecnie niszczeniu.

Szczegółowe informacje dotyczące odkrytych stanowisk złożono w Archiwum Konserwatora Zabytków Archeologicznych Woj. Rzeszowskiego, a materiały z prowadzonych badań po opracowaniu zostaną złożone w Muzeum Okręgowym w Rzeszowie.

PRZYPISY

¹ A. Talar, Wyniki badań powierzchniowych na terenie powiatów Nisko i Kolbuszowa w roku 1963. Sprawozdanie Rzeszowskiego Ośrodka Archeologicznego za rok 1963, Rzeszów 1963, s. 53—56.